Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De locis ac mirabilibus mundi, mit Register

[Nürnberg], 1486

Ca XXXI

urn:nbn:de:bsz:31-129620

Visual Library

mīnatum:vt gaditanū vel ſiculū. Nā freta dicta var
ro ait quaſi feruida.i.feruentia: & motum feruoris
habentia. Fretū ſicilie qđ regiū dicit᷑ Saluſtiꝰ ex ta
li cauſa vocari ſcribit dicēs: Ytalie olim ſiciliam cō
iunctam fuiſſe: & dum eſſet vna tellus mediū ſpaci
um aut ꝑ humiditatē abruptū eſt aquis: aut ꝑ angu
ſtiā ſciſſum: & inde regiū noīatū: quia grece abrup
tum hoc nomīe nuncupat᷑. Eſt aūt artiſſimū trium
miliū ſpacio ſiciliā ab ytalia diuidens fabuloſis in fa
me monſtris quibus hincinde ſcilla & caribdis oſtē
dit᷑. Scillā accole ſaxū mari immīnēs appellāt: ſimi
le celebrate forme ꝓcul viſentibus: vñ & mōſtruo
ſam ſpeciem fabule illi dederūt: quaſi formā homis
capitibus ſuccinctā caninis: quia colliſi ibi fluctꝰ la
tratus vident᷑ exprimere. Caribdis dicta ꝙ gurgi
tibus occultis naues abſorbeat. Eſt em̄ mare verti/
coſum: & inde ibi laniata naufragia ꝓfundo emer
gunt᷑. Ter aūt in die erigit fluctus: & ter abſorbet.
Nam accipit aquas vt vomat: vomit vt rurſus acci
piat. Sirtes aūt ſunt arenoſa in mari loca. Sirtes aūt
Saluſtius a tractu vocari dicit ꝙ omīa ad ſe trahāt:
& appropinquantes vadoſo mari hereant. Hee aūt
ad mare egyptiū vicine ſunt & ꝑiter admiſcent᷑. Va
da vero ſunt ꝑ que in mari, vel in fluminibus hoīes
vel anīalia pedibus vadant: que Virgilius breuia
appellat: greci bracia.

De Lacis & ſtagnis. CA. XXXI

Vnt & quedā maria que nō miſcent᷑ occe
ani fluctibus aut mari magno. & dicunt᷑
lacus & ſtagna. Lacus eſt receptaculuꝫ in
quo aqua retinet᷑: nec miſcet᷑ fluctibus: vt lacus aſ/
palti. Lacus benacus & largius & ceteri quos gre/
ci limen.i. ſtagnos vocāt. Naꝫ fontes labunt᷑ in flu
uiis flumīa in freta diſcurrūt. Lacus ſtat in loco nec
ꝓfluit: Et dictus lacus quaſi aque locus. Lacus aſ/
palti idē & mare mortuū vocatū ꝓpter qđ nihil gi/
gnit viuū: nihil recipit ex genere viuentiū. Nā neq̄
piſces habet: neq̄ aſſuetas aquis & letas mergendi
vſu patit᷑ aues: ſed & quecunq̄ viuentia mergenda
temptaueris: quacunq̄ arte dimerſa ſtatim reſiliūt:
& q̄uis vehementer illeſa cōfeſtim excutiunt᷑: ſed
neq̄ ventis mouet᷑: reſiſtende turbinibus bitumīe
quo aque omīs ſtagnat᷑: neq̄ nauigationis patiens
eſt: quia oīa vita carentia in ꝓfundū mergunt᷑: nec
materiā vllā ſuſtinet niſi q̄ bitumīe illuſtrat᷑. Lucer
nā accenſam ferunt ſupnatare: extincto lumine de-
mergi: hoc & mare ſalinarū dicit᷑: ſiue lacus aſpal/
ti.i. bituminis: & eſt in iudea inter hiericho & Zoa
ran: Longitudo eius vſq̄ ad ſoras arabie dirigitur
ſtadiis ſeptingentis octoginta. Latitudo ſtadiis cē
tū quinquaginta vſq̄ a vicinia ſodomoꝝ. Lacus ty
beriadis ab oppido tyberiade vocatus quod quon
dam herodes in honorem tyberii ceſaris condidit.
Eſt aūt in iudea omnibus lacis ſalubrior: & ad ſani
tatē corpoꝝ quodāmodo efficatior. Geneſar lacus
ampliſſimus in iudea longitudine. cxl. extenditur
ſtadiis. Latitudine. xl. diffundit᷑ criſpantibus aqs:
aurā nō ventis ſed de ſeipſo ſibi excreans: Vnde &
geneſar dicit᷑ greco vocabulo quaſi generās ſibi au
rā: deniq̄ ꝑ diffuſiora ſpacia lacus frequentibus au
ris ſpirantibus agitat᷑. Vnde & purior hauſtus eiꝰ
& ad potandū dulcis & habilis. Benacus lacus yta
lie invenetia de quo fluuius naſcit᷑ mincius q lacus
magnitudinē ſui tempeſtates imitat᷑ marinas. Lu-
crinus & auernus lacus campanie ſunt. Lucrinꝰ au
tē dictus: quia olim ꝓpter copiaꝫ piſciū vectigalia
magna ꝑſtabat. Auernus aūt lacus vocatꝰ ꝙ aues
ibi ſupuolitare nō poſſent. Nā antea ſiluaꝝ denſita
te ſic ambiebat᷑ vt exalātes inde ꝑ anguſtias aque
ſulphuree fetor grauiſſimus ſupuolantes aues alitu
ſuo necaret: Quā rem auguſtus ceſar intelligens de
iectis ſiluis ex peſtilētibꝰ amena reddidit loca. La
cus aūt idem & ſtagnū vbi immenſa aqua cōuenit:
nā dictum eſt ſtagnū ab eo qđ illic aqua ſtet nec de
currat.

De abyſſo: XXXII

Byſſus ꝓfūditas aquaꝝ impenetrabilis ſi
ue ſpelunce aquaꝝ latentiū de quibus fon
tes & flumina ꝓcedunt: vel q̃ occulte ſub
tereūt: vnde & abyſſus dictus: nā oēs aquas ſiue tor
rentes ꝑ occultas venas ad matricē abyſſum reuer/
tunt᷑. Fluctus dicti ꝙ flatibus fiant: ventoꝝ em̄ im
pulſu agitate aque fluctuāt. Aqua ē ſtatiua & ſine
motu equalis. Vnde vero emīnēs liquor qui ſemꝑ
in motu eſt. Lucretius: Aerias vndas.i. motꝰ & cor
pus illud quod refluctuat: nā nec vada ꝑ ſe aqua ē:
ſed aqua in motu quodā & agitatione quaſi abeun
do & redeundo vnda vocata. Latex ꝓprie liquor
fontis ē: & dictus latex qđ invenis terre lateat. Gut
ta eſt que ſtat: Stilla que cadit. Hinc & ſtillicidium
quaſi ſtilla cadens. Stiria em̄ grecū eſt.i. gutta: inde
fit diminutiuū vt dicimus ſtilla dū aut ſtat aut pen/
det de tectis vel arboribus quaſi glutinoſa eſt: dum
ceciderit ſtilla eſt. Spuma eſt dicta eo ꝙ ſpuat᷑: ſor/
des em̄ ſunt vndaꝝ: vnde & muſtū: & ea q̃ coquūt᷑
ſpuma purgant᷑: Hinc & ſputum.

De Fluminibus. CA. XXXIII

Fluuius eſt ꝑhennis aquaꝝ decurſus a flu
endo ꝑpetim dictus. Proprie aūt flumen
ipa aqua fluuius curſus aque: Prius auteꝫ
flumen ꝙ fluuiꝰ.i. prior aqua q̃ decurſus: Duo ſūt
fluminū genera: vnū torrēs alterū viuum: De quo
Virgilius: Donec me flumine viuo abluero. Tor/
rens eſt aqua veniens cū impetu: Dictus aūt torrēs
quia pluuia creſcit: ſiccitate torreſcit: id ē areſcit: de
quo Pacubius: Flammeo vapore torrēs torret: cui
greci ab hyeme nomen dederūt: nos ab eſtate: illi a
tpe quo areſcit. nos a tpe quo ſiccat᷑. Amnis fluuiꝰ
eſt nemore ac frondibus redimitus & ex ipa ame/
nitate amnis vocat᷑. Decurſus ꝓprie finis curſus ſi/
ue aqꝝ ſit ſeu quarūlibet rerū. Riui dicti qđ deriuē
tur ad irrigandū id eſt inducendū aqs in agris. Nā
irrigare inducere eſt. Gurges ꝓprie locus altus in
flumine. Puteꝰ eſt locus defoſſus ex quo hauritur
aqua a potatione dictus. Fons caput aque eſt naſcē